

Lapszemle

2010. 31. hét

A rendőrség is vizsgálja az expóügyet

A rendőrség gazdasági bűnügyeket vizsgáló csoportjának kíváncsiságát is felkeltette a sanghaji világkiállításért felelős korábbi állami vezetők tevékenysége - értesült lapunk. Kiderült: Papcsák Ferenc kormánybiztos kezdeményezésére másik három, az előző kormány idején kötött szerződés ügyében Kehi-vizsgálat indul.

Munkatársunktól

Szorul a hurok a sanghaji világkiállításon való magyar megjelenésre több mint hárommilliárd forintot eltapsoló felelősök nyaka körül. Lapunk úgy értesült: nem csupán a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (Kehi) vizsgálódik az előző kabinet által kötött expószerződések kapcsán, néhány hete a Budapesti Rendőr-főkapitányság gazdasági bűnügyek feltárására hivatott csoportja is gyűjti az információkat. Nyomozás még nem indult az ügyben, egyelőre az adatgyűjtés folyik a milliárdos pénzeket megmozgató tranzakciókról.

A tranzakciókban aktív szerepe volt a Medgyessy Péter volt kormányfő által 2003-ban miniszterelnöki megbízottá kinevezett Huszty Andrásnak - tudtuk meg. Jelenleg négy, az előző ciklus alatt kötött állami szerződést vizsgál soron kívül a Kehi, ezek egyike a sanghaji világkiállításhoz kapcsolódik. Az ügyben a Gyurcsány- és a Bajnai-kormány közvetlenül is érintett, ráadásul az állammal többmilliárdos értékben szerződő felek tulajdonosi háttere offshore társaságnak minősül. A szerződéseket a legmagasabb szintű minősítéssel, titkosítással látták el. A kormány jelenleg azt vizsgálja, mekkora kár érte az államot. A folyamatban lévő átvilágítás egyik részjelentése néhány napja azt állapította meg, hogy a kínai megaexpó magyar pavilonja meglehetősen üres, üzenete a vendégek számára unalmas és érthetetlen, miközben a Kehi helyszínen járt képviselői több hiányosságot tapasztaltak a szervezők részéről. A Hír TV birtokába került, lapunkhoz is eljuttatott jegyzőkönyv rámutat: július közepén a pavilonban sem szórólap, sem hazánkat népszerűsítő ajándék nem volt, sőt a hivatalos kormányzati látogatás idejére a húszezer példányban megrendelt Bolgár György-féle könyv is eltűnt, míg az Unicumot népszerűsítő esernyőket egy kevésbé látható helyre helyezték. Az ellenőrök ottjártakor éppen nem működött a pavilon egyik fő látványosságaként emlegetett vízfüggöny, ami állítólag gyakran előfordult a májusi nyitás óta. A Kehi munkatársát - noha előzetesen bejelentett látogatásról volt szó - a helyszínen nem fogadta a pavilon igazgatója, csupán az állami pénzen hónapok óta Sanghajban tartózkodó, offshore hátterű Eastinfo Kft. képviselője, Mohr Richárd, illetve a pavilont 2,6 milliárd forintból működtető Genexpo 2010 Hungary Kft. pártállami múlttal rendelkező tulajdonosának a rokona, Dégen Imre. A vizsgálati jegyzőkönyv kitér arra is, hogy az expómegjelenés előkészítése kapcsán az elmúlt években több olyan tanácsadói szerződést találtak, amelyek megkötése egyértelműen törvényt sért. Arra is akadt példa tavaly, hogy a magyar-kínai kapcsolatokat felügyelő miniszterelnöki megbízott - bár a világkiállítás előkészítésére elkülönített állami keret terhére utazott Kínába - kinntartózkodása idején mégsem az expó ügyében járt el. Emellett Huszty András több olyan szolgáltatást is megrendelt az adófizetők terhére, amelyhez miniszteri felhatalmazása nem volt. A jelentés megállapítja, hogy a sanghaji magyar pavilon működtetésére kiírt tenderen kezdettől egyedüli esélyesként szereplő Genexpo kft.-vel kötött szerződés több szempontból is hátrányos a magyar államra nézve. A Huszty András által ellenjegyzett megállapodás pénzügyileg hiányos és zavaros, vagyis erősen kérdéses, hogy a számtalan esetben túl drágának minősülő kifizetések arányban állnak-e a teljesítésekkel. A túlnyomórészt kínai érdekeltségű Genexpo pályázatban még csak tételes költségvetést sem nyújtott be, mégis megnyerte a 2,6 milliárd forintos sanghaji megbízást. Emiatt a vizsgálat lezárultával várható a tendert elbíráló bizottság tagjainak és a pályázatfelügyelő miniszterelnöki megbízottnak a felelősségre vonása is.

(Magyar Nemzet, 2010. július 31., szombat, 1+13. oldal)

Aszályos hitelpiac

Az árfolyamgyengülés hatszázmilliárddal növelte az adósságot

Jókorát dobott a cégek és a lakosság hitelállományán az árfolyam gyengülése, a jegybank friss kimutatása szerint közel 600 milliárd forinttal nőtt emiatt a nyilvántartott, visszafizetésre váró összeg az első fél év végére. S nem amiatt, mert a gazdaság beindulása miatt újra keresnék a hiteleket az ügyfelek, bár vannak arra utaló jelek, hogy azért valami megmozdult a cégvilágban. Az egymillió eurós értéket meghaladó, euróalapú hiteleknél ugyanis elég méretes ugrást tapasztalt az MNB, és bár nem részletezi az okokat, feltételezhető, hogy a gazdaság serkentését szolgálják ezek a kihelyezések. Ekkora összegeket ugyanis nem magánszemélyek, hanem a vállalatok tudnak felvenni. Ami a továbbiakat illeti, szakértők szerint a tavalyi, rendkívül rossznak tartott hitelpiacot is alulmúlhatja az idejé. Ehhez a válság mellett a szabályozás szigorítása is hozzájárul: ugyan az erről szóló törvényt még nem hirdették ki, de gyakorlatilag már nem lehet hozzájutni devizaalapú jelzáloghitelhez. Ezt eredetileg visszamenőlegesen, július elsejétől korlátozták volna, de végül alkotmányossági aggályok miatt eltekintett ettől a kormány. A bankok azonban már bevezették üzletvitelükben az önkorlátozást.

Az első fél év adatai alapján az évtizedes mélypontot jelentő tavalyinál is kevesebb hitellel kell beérniük a lakossági és céges ügyfeleknek. A devizaalapú jelzálogkölcsonök ugyan eltűnnek a kínálatból, emléküik azonban velünk marad: az elmúlt hónapban a gyenge forintárfolyam miatt hatszázmilliárd forinttal hizlalták a háztartások adósságát.

Horniák Balázs

Júniusban csaknem hatszázmilliárddal, a májusi 8068 milliárdról 8647 milliárd forintra nőtt a magyar háztartások hitelállománya - derül ki a Magyar Nemzeti Bank (MNB) adataiból. A hatalmas ugrást természetesen nem a banki hitelezés hirtelen felpörgése, hanem a forint árfolyamának jelentős gyengülése magyarázza: a devizaalapú hitelek állománya nőtt emiatt ekkora mértékben. A magyar fizetőeszközt a hónap során több tényező is gyengítette. A sort Kósa Lajos Fidesz-alelnök államcsóddal kapcsolatos, illetve az erre rákontrázó Szijjártó Péter miniszterelnöki szóvivő nyilatkozatai nyitották, melynek eredményeként a devizahitelek szempontjából leginkább meghatározó svájci frank a megelőző napok 192-196 forint közötti árfolyamáról 207 forintra gyengült. A hónap során tovább erősítették az alpesi devizát az eurózónából és az Egyesült Államokból érkező rossz hírek, melyek elbizonytalanították a befektetőket, június második felében pedig a svájci jegybank is felhagyott a frank gyengítését célzó nyíltpiaci beavatkozásokkal. Az „i”-re a pontot a román alkotmánybíróság tette fel, amikor június végén több, a bukaresti parlament által már megszavazott megszorító intézkedést is alkotmányellenesnek talált. A híre a régió devizái, köztük a forint is eséssel reagált, és frank árfolyama pedig 217 forintra emelkedett. Az alpesi deviza havi középárfolyama így júniusban végül 204 forintra lett, szemben a májusi 194 forintra. Bár a tavalyi az elmúlt évtized legrosszabb éve volt a hazai lakossági hitelezésben, az idejé első fél év adatai alapján úgy tűnik, 2010-ben ezt is sikerül majd alulmúlni. Az MNB összegzése szerint júniusban ugyan jelentősen nőtt a háztartásoknak újonnan folyósított forintalapú lakás- és szabad felhasználású jelzálogkölcsonök szerződéses összértéke, és enyhe emelkedés volt megfigyelhető az euró- és a frankalapú lakáshitelek ese tében is, ám ez a javulás is csak arra volt elegendő, hogy lassítsa a visszaesés ütemét. A hónap során a háztartások nettó hitelfelvétele (a törlesztések és az új kölcsonök különbsége) -5,4 milliárd forint volt, ami azt jelenti, hogy ennyivel több kölcsonöt törlesztettünk annál, mint amennyi új hitelt kaptunk. Az első fél évben az egyenleg minden hónapban negatív volt, a január tól júniusig terjedő időszakban az árfolyamhatást nem

számítva összesen 71,6 milliárd forinttal csökkent a lakossági hitelállomány, ebből csak áprilisban 20,5 milliárddal. Ez még az egy évvel korábbinál is sokkal rosszabb: akkor még hatvanmilliárd forintos pluszban voltak a háztartások, nem beszélve a válság előtti utolsó év, 2008 első hat hónapjáról, amikor 580 milliárddal nőtt az állomány. A visszaesésnek több oka is van. A válság, a bizonytalan gazdasági környezet és a magas munkanélküliség miatt a lakosság is óvatosabbá vált, kevesebben és kevesebb hitelt vesznek fel, mint korábban, de a bankok is kétszer megnézik, kinek adnak kölcsön. A rossz banki adókat nyilvántartó Központi Hitelinformációs Rendszerben (BAR-lista) június végén már 852 ezer ügyfél másfél millió hiteléről kezeltek adatokat. Vélhetően az sem élénkíti a jelzálogalapú hitelezést, hogy a bankok bedőlt kölcsöneik esetében egyelőre nem jutnak hozzá a fedezethez, magyarul nem tudják elárvereztetni az ingatlanokat. Korábban egy kormányhatározat lehetővé tette a pénzügyi intézmények számára, hogy a zálogtárgyakat bírósági végrehajtáson kívül is értékesítsék, vagyis maguk árverezzék el. Idén év elején a Bajnai-kormány ezt a lehetőséget átmenetileg, a terület újra szabályozásáig felfüggesztette. Az új előírások szerint április óta a bankok csak az APEH elektronikus árverési felületén keresztül, ellenőrzött és átlátható módon értékesíthetik a lakásokat. A szabályozás sajátosságai miatt a rendszer idén júniustól indulhatott volna el, ám már az új Orbán-kormány egyik új intézkedéseként moratóriumot rendelt el azokra az ingatlanokra, amelyben az adós lakik, így a lehetőség lényegében elméleti maradt. (Emellett nemrég a kilakoltatási moratóriumot is meghosszabbították 2011. március végéig.) A pénzügyi felügyelet utoljára tavaly év végén összesítette a bankok problémás hiteleit. Akkor a 920 ezer jelzáloghitelből 63 ezer esetben csúszott az adós a törlesztéssel több mint kilencven napja (a bankok általában e fölött kezelnek nem fizetőként egy tartozást), és ebből 19,6 ezer esetben már el is jutott az ügy a végrehajtási szakaszba. A frissebb adatokra ugyan még néhány napot várni kell, ám borítékolhatóan ezek a számok tovább emelkedtek az elmúlt fél évben. Megoldást esetleg a Nemzeti Eszközkezelő Társaság jelenthet, amely Rogán Antal, az Országgyűlés fideszes elnökének múlt heti nyilatkozata szerint már az ősszel elkezdhet működni. Az ehhez fűzött vérmes reményeket azonban hűti Bencsik János, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkárának korábbi nyilatkozata, mely szerint senkinek sem lesz vonzó az eszközkezelőhöz menekülni, ezért aki tudja, törlessze lakáshitelét, és ne várjon az állami segítségre, mert nem biztos, hogy jól jár.

Sokak számára ugyan már későn jött a felismerés, de az utóbbi idők rossz tapasztalatai miatt a lakosság már egy ideje csínjában bánik a devizahitelekkel. Míg korábban egyértelműen ezek a kölcsönök, azon belül is elsősorban a frankhitelek domináltak az új kihelyezésekben, az elmúlt egy évben fordult a kocka. Idén minden hónapban a háztartások nettó törlesztők voltak a devizahitelek esetében: az első fél évben csaknem 151 milliárd forinttal több kölcsönt fizettek vissza, mint amennyi újat felvettek. A forinthiteleknél azonban pozitív az egyenleg: január és június között 79 milliárddal bővült ezen termékek állománya. Júniusban a lakosságnak nyújtott új kölcsönökön belül a forintalapúak aránya már 86 százalék volt, ezen belül részesedésük a lakáshiteleknél elérte a 81, a szabad felhasználású kölcsönöknél a 83, míg a személyi hitelek esetében a 98 százalékot. Ilyen magas arányban öt éve, a devizaalapú hitelezés felfutása óta nem helyeztek ki forintkölcsönöket a bankok. Az előbbi két esetben pedig az arány hamarosan száz százalékra ugrik, a parlament ugyanis egy nemrég elfogadott törvénymódosítással megtiltotta, hogy a devizahitelekre jelzálogot jegyezzenek be. A módosítás a jogszabály kihirdetésekor lép majd hatályba, várhatóan augusztus közepén. A törvény továbbítására felkért Lezsák Sándor, a parlament fideszes alelnöke ugyanis majd csak akkor küldi meg a köztársasági elnöknek a jogszabályt, amikor a posztot már Schmitt Pál tölti be. Ez a néhány napos csúszás azonban már érdemben nem változtat a hazai lakossági devizaalapú jelzálog-hitelezésen. A nagyobb bankok már lényegében akkor felhagytak ezzel a tevékenységgel, amikor Matolcsy György nemzetgazdasági miniszter június végén bejelentette, mire készül a kormány. Bár akkor a jogszabály szövege még nem volt ismert (ebből egyébként aztán ki is maradt a július elsejei, visszamenőleges hatály), a pénzügyi intézmények úgy döntöttek, hogy nem fogadják be több kérelmet, csak a már meglévő ügyeket zárják le.

Egy év alatt kevesebb mint a felére, a tavaly júniusi 9,9-ről 4,45 százalékra csökkent a lakossági forintbetétek átlagos kamata. Ennek eredményeként a lakossági megtakarítások a bankbetétekből ismét az egyéb, magasabb hozamot ígérő befektetési lehetőségekbe, jellemzően a befektetési alapok jegyeibe vándorol. Az idei első fél évben minden hónapban több pénzt vettek ki az ügyfelek a

betétekből, mint amennyi új meg takarítást elhelyeztek. Januártól júniusig 385 milliárd forinttal csökkent az állomány.

A vállalkozásoknak már tavaly ilyenkor is kevesebb hitellel kellett beérniük, mint a válság előtt, az idei első fél évben azonban a lehetőségeik tovább szűkültek. Az MNB adatai szerint június végéig a cégek 243 milliárd forinttal több kölcsönt fizettek vissza, mint amennyi új forrást kaptak. A tavalyi első fél évben ez az egyenleg feleakkora, 113 milliárdos mínuszt mutatott, míg 2008 azonos időszakában még 306 milliárd forint pluszban voltak. Ahogyan a lakosság, úgy a vállalkozások esetében is az április volt a legszűkebb hónap: akkor százmilliárd forinttal haladta meg a törlesztés az új kölcsönök összegét.

(Népszabadság, 2010. július 31., szombat, 1+9+12. oldal)

Gödörbe került a 4-es metró

Nem kapott típusengedélyt az új kocsi - Ha 2015-ig nem készülnek el, vissza kell adni az EU pénzt

Ismét gödörbe került a metróberuházás: a Nemzeti Közlekedési Hatóság (NKH) tegnap ugyanis nem adta meg a végleges típusengedélyt a 2-es és a 4-es vonalakra tervezett, a francia Alstom által gyártott metrókocsinak, így - bár a döntés még nem jogerős, és az Alstom minden bizonnyal fellebbez - fel kell bontani a fővárossal kötött mintegy hatvanötmilliárdos szerződést, holott az összeg felét már kifizették. Egyes hírek szerint a francia nagykövetség már tegnap délelőtt, vagy is az NKH döntése előtt lobbizni próbált Navracsics Tibor miniszterelnök- helyettesnél a számukra kedvező határozatért, de mindhiába: az NKH szerint az eljárás során nem bizonyosodott be, hogy a Metropolis fékrendszere megfelel a jogszabályban előírtaknak, illetve az sem, hogy az „előírt biztonsági szintet képviseli”. Ha az elutasítás végleges, ami most valószínűnek tűnik, akkor elhúzódó perek sokaságára lehet számítani, de nemcsak a bírósági eljárás(ok) húzódhat(nak), hanem valami más is: a metróberuházás. Ez így már roppant kényes kérdés: ha 2015-ig nem készül el az új metró, akkor az eddig fölvetett uniós pénzt is vissza kell fizetni. Márpedig jelen pillanatban szinte senki nem tudja, hogy miből lesz pénz a metró folytatásához, legalábbis ezt állítja Tarlós István, a Fidesz főpolgármester- jelöltje. E ponton érdemes megjegyezni, hogy minden valószínűség szerint a Belváros jelenlegi polgármestere, Rogán Antal lehet Tarlós helyettese, ha megnyeri az őszi választást.

Elhúzódó perek indulhatnak, miután a hatóságok nem adták ki a szükséges típusengedélyeket a 2-es és 4-es metróvonalra szánt új, francia metrókocsiknak. A hatvanötmilliárdos megbízás felbontásáról augusztus végéig dönt a főváros. Annyi biztos, hogy a vételár felét már kifizették a francia beszállítóknak.

Hírösszefoglalónk

Nem kapott végleges típusengedélyt a Nemzeti Közlekedési Hatóságtól (NKH) a francia Alstom metrókocsi, így fel kell bontani a fővárossal kötött mintegy hatvanötmilliárdos szerződést, holott az összeg felét már kifizették. „Aggasztó, akár a budapestiek közlekedésének biztonságát is veszélyeztető műszaki hiányosságai vannak a tesztelés alatt lévő Alstom metrókocsiknak.” Ezt állította a fővárosi Fidesz-frakció egy hónappal ezelőtt. A Népszabadság is beszámolt róla, hogy a Fővárosi Közgyűlésben ellenzéki pozícióban lévő politikusok szerint a Budapestre megérkezett első három kocsi egyike sem üzemképes. Wintermantel Zsolt fideszes képviselő akkor azt mondta: felvetődik a kérdés, hogy a metrókocsik tesztelésére előírt tizenötezer kilométerből a francia tesztpályán lefutott tizennégyezer valóban teljesítették-e. A képviselő szerint az Alstom a kocsik befogadóképességét és az átjárók magasságát utólag csökkentette, a menekítőajtó sem felelt meg a

magyar szabványnak, az átépítés költségeit a gyártó a BKV-val akarja kifizettetni. Nem tudják igazolni egyelőre azt sem, hogy a járművek megfelelnek a tűzvédelmi szabványnak. A tesztek során nagymértékű kerékkopást észleltek, ami azt okozhatja, hogy akár fél év után kereket kell cserélni a vadonatúj metrókocsikon. Wintermantel furcsállotta, hogy egy korábbi, éjszakai tesztfutásról készült jegyzőkönyvet sem a tesztelő sofőr, sem a segédsofőr nem írta alá. A fideszes politikus egy hónappal ezelőtt már figyelmeztetett: ha az Alstom a hónap végére sem tudja engedélyeztetni a kocsikat, úgy a fővárosnak fel kell mondania a szerződést. Wintermantel akkor lapunknak nyilatkozva elismerte: a felmondás „katasztrofális következményekkel” járna, és az a mostani városvezetés felelőssége. Mindenesetre a Fővárosi Közgyűlés június 3-án arról döntött, hogy ha az Alstom nem tudja megszerezni a végleges típusengedélyt az új metrókocsikra július végéig, akkor felbontják a szerződést. Most - annak ellenére, hogy a hatóság döntése nem jogerős - úgy tűnik, hogy ez elkerülhetlenné vált. Az NKH szerint az eljárás során nem bizonyosodott be, hogy a „Metropolis” fékrendszere megfelel a jogszabályban előírtaknak, illetve az sem, hogy az „előírt biztonsági szintet képviseli”. A céggel 2006 májusában írták alá az M2 és az épülő M4 metróvonal új szerelvényeinek tervezésére, gyártására és leszállítására szóló megállapodást. Ennek értelmében az Alstomnak a 2-es metró vonalára huszonkettő szerelvényt, míg a még építés alatt lévő 4-es metró sínpályájára tizenöt szerelvényt kell legyártania. Vitézy Dávid, a Városi és Elővárosi Közlekedési Egyesület szóvivője az MTInek azt mondta, elkerülhetlenné vált a szerződésbontás az Alstommal, és „sajnálják, hogy két év csúszás kellett ahhoz, hogy a főváros is belássa, tarthatatlan a helyzet”. Leszögezte: több, a 2-es és a 4-es metró felújításával, építésével kapcsolatos szerződést is újra kell tárgyalnia a BKV-nak. Vitézy szerint nagyobb lett annak kockázata is, hogy a 4-es metró projektje kifut az időből, és 2015-ig nem fejeződik be a beruházás. Így az összes uniós támogatást vissza kellene fizetni - közölte. Demszky Gábor az ügy miatt kezdeményezte a két illetékes fővárosi szakbizottság jövő heti, rendkívüli ülését. Erre a BKV elkészíti a szerződésbontással járó problémák összesítését. Arról, hogy végül tényleg felmondják-e a megállapodást, leginkább csak augusztus végén dönthet a főváros vezetése. Az mindenesetre problémás lehet, hogy az Alstom már legyártotta a 2-es metró vonalára szánt és a megrendelésben szereplő huszonkét szerelvényt. A szerződés felbontása tehát nemcsak anyagi következményekkel járhat, hanem azzal is, hogy a 4-es metróvonal átadása tovább csúszik. Legutóbb olyan hírek jelentek meg, amelyek szerint a kormány azon gondolkodik, hogy nem fogja finanszírozni a négyes metró építésének második szakaszát. Nagy Anna kormányzóvivő ezzel kapcsolatban korábban azt mondta: lesz 4-es metró, „az azonban tény, hogy ráfér egy nagy átvilágítás erre a beruházásra”. A Fidesz politikai hisztériakeltésről beszélt, mondván, semmiféle döntés vagy döntés-előkészítés nincs a metróépítés leállításáról. Ezt egyébként Orbán Viktor miniszterelnök is megerősítette később egy sajtótájékoztatón. Tarlós István, a Fidesz főpolgármester-jelöltje ezzel kapcsolatban az InfoRádió Aréna című műsorában nemrég arról beszélt, hogy egyelőre nem lehet tudni, mennyi pénz hiányzik majd a projekt megvalósításához összesen. Mint mondta, az új metró építésére az Európai Unió a mai napig nem adott egy fillért sem, ám hatvanmilliárd forintra - tizenegy rendbeli szabálytalan közbeszerzési eljárás miatt - megbüntette Budapestet, ráadásul az alagutat építő cégnek is van egy harmincötmilliárdos többletkövetelése. E két tétel nagyjából százmilliárd forintot tesz ki, és ez még csak az építkezés első szakaszára vonatkozik - fejtegette Tarlós István. A fideszes főpolgármester-jelölt már akkor jelezte: a francia kocsikkal „sincs minden rendben”, a szerelvényeket egy francia, a vezérlő elektronikát pedig egy német cégtől rendelték meg az illetékesek, ám azt egyik szerződésben sem kötötték ki, hogy a beszállítóknak garanciát kell vállalniuk a két rendszer kompatibilitására. „A projektigazgatóság szakemberei titokban elmondták, hogy még az olyan országokban, ahol a két munkát egy cégtől rendelték meg, ott is nagyon sokba került az összehangolás, és volt, hogy ez tíz hónapig is eltartott. Itt a várost fogja terhelni ez a többletköltség is, és akár egy évig is elhúzódhat, amíg a rendszer működőképes lesz. Ezért mondják a szakemberek, hogy 2013-nál előbb a metró biztosan nem lesz már készen”, mondta pár hete Tarlós István.

Az Alstom jogi és technikai szakértők bevonásával vizsgálja, hogy fellebbez-e a Nemzeti Közlekedési Hatóság határozata ellen - olvasható a közleményükben. A francia cég tájékoztatása szerint az NKH a fékrendszer miatt utasította el az engedély kiadását. Mint írták, a kötött pályás

járműveiken használt fékrendszerek hasonlóak az Európában széles körben alkalmazott metrófékekhez, de a magyar előírásoknak nem felel meg. Az Alstom derogációt kért (azaz mentesítést e szabály alól), de ezt a hatóság nem adta meg. (Sz. T. N.)

(Népszabadság, 2010. július 31., szombat, 1+2. oldal)

Receptek: csak jövőre jön a szigor

Nógrádi Tóth Erzsébet

Gyógyszer nélkül távozott volna a patikákból 360 ezer súlyos beteg az utóbbi napokban, ha az egészségügyi tárca vezetése július elsejével engedte volna hatályba lépni a receptek újfajta, online ellenőrzését előíró kormányrendeletet - mutatott rá lapunknak Cserhádi Péter, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium egészségügyi helyettes államtitkára. Július első két hetében ugyanis az emelt és kiemelt támogatású vények 40 százaléka hibás volt, a számítógépes ellenőrző rendszer pedig sokszor tévesen fűj riadót.

Gyógyszer nélkül távozott volna a patikákból 360 ezer súlyosabb beteg, ha az egészségügyi tárca új vezetése július elsejével engedte volna hatályba lépni a receptek újfajta, online ellenőrzését előíró kormányrendeletet. Július első két hetében ugyanis a 906 ezer emelt és kiemelt támogatású, jelentős részben onkológiai, kardiológiai és cukorbetegség terápiájára felírt vény 40 százaléka hibás volt, így azt vagy nem adhatta volna ki, vagy a biztosítóval nem számolhatta volna el a gyógyszerész - tájékoztatta a Világgazdaságot Cserhádi Péter, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium egészségügyi helyettes államtitkára. Az előző kormány által megalkotott rendelet szerint a recepten a beteg neve, a taj érvényessége és a dátum mellett azt is ellenőrizni kellett volna, hogy a gyógyszereket az annak megfelelő betegségekre írta-e föl a jogosult szakorvos (BNO-kód). Ha ezek bármelyikét a számítógépes program hibásnak jelzi, a vényt visszadobja, a gyógyszer nem adható ki vagy nem számolható el. A kormányrendelet célja egyébként - a drága gyógyszerek felhasználásának követése a felírástól a felhasználásig - pártolendő. A közpénzek elköltésénél ugyanis az egészség mellett a költséghatékonyságot is figyelni kell - állítja a helyettes államtitkár. Am az online ellenőrzésnek egyelőre nincsenek meg a feltételei. A receptek leggyakoribb hibái a BNO-kódok és a felíró orvos jogosultsága körüliek, de nem az orvosok miatt. A tévedések oka jellemzően a különböző helyeken nyilvántartott adatok diszharmoniója. Ugyanis - csakúgy, mint a kórházi adósságállománynál - itt sincsenek pontos adatok. Gond van például az orvosok szakvizsgájának a nyilvántartásával, így szakmailag hiába lenne jogosult a doktor a drága készítmény felírására, ha nem szerepel az OEP-listán. Javítani kell a BNO-kódok és a felírási indikációk megfeleltetését is. Megtudtuk azt is, hogy az orvosok egy része nem használ vényíró szoftvert. A július első két hetében felírt 906 ezer emelt és kiemelt támogatással felírt vény közel 75 százalékát töltötték ki akkreditált vényíró szoftverrel. Ilyen az OEP honlapjáról ingyenesen letölthető, de sok helyen sajnos az infrastruktúra nem alkalmas annak működtetésére. Korábban vita volt arról is, ki ellenőrizze a recepten lévő BNO-kódokat. Az államtitkár szerint ez nem a patikus, hanem az OEP feladata. Nem megengedhető, hogy a drága gyógyszereket szedő súlyos beteget a vény téves kitöltése miatt visszaküldjék az esetleg távoli kórházban dolgozó orvosához. Az ágazat új vezetése támogatja a korszerű informatikai megoldásokat a szolgáltatók hatékonyabb működése érdekében. Ennek részeként fél évvel meghosszabbított próbaidővel vezeti be az egységes online elszámolási rendszert valamennyi receptre felírható szolgáltatásra. Ez a felkészülési időszak biztosítja, hogy a patikák mellett a gyógyászati segédeszközök forgalmazói és a gyógyfürdők is zökkenőmentesen térjenek át 2011. január elsejétől az online elszámolás kötelező alkalmazására. Hatalmas közpénzekről van szó, hiszen a biztosító gyógyszerkasszája 350, a segédeszközöké 45, a gyógyfürdő-szolgáltatásoké pedig 3,8 milliárd forint.

Online ellenőrzésre 40 millió

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár 40 millió forintot fordított az online rendszer kiépítésére az informatikai fejlesztésekre szánt keretéből, a cégeket közbeszerzési eljárás keretében választotta ki - tudtuk meg az OEP sajtóosztályától. Céljuk, hogy az egészségügyi szolgáltatók ugyanazon a rendszeren keresztül küldjék el a teljesítményjelentést a biztosítónak. Ezzel kölcsönösen időt és pénzt spórolhatnak meg, hiszen a jelentés egy gombnyomással, néhány másodperc alatt a biztosítónál landol. Az online kapcsolathoz szükséges azonosítókat az egészségpénztár biztosítja számukra. Jelenleg a legtöbb egészségügyi szolgáltató floppy vagy CD-lemezen számol el, ehhez nekik kell beszerezni a szükséges adathordozókat.

A patikák támogatják a rendszert

A gyógyszertárak jelenleg dekádonként számíthatnak az OEP-nek beküldött vények után járó támogatás összegére, a közvetlen online elszámolással viszont több nappal korábban a számlájukon lehet a pénz - mondta Hankó Zoltán. A Magyar Gyógyszerészi Kamara alelnöke szerint az újfajta elszámolás javíthatja a patikák fizetőképességét, erre a jelenlegi „árrésszűke” világban nagy szükségük van. Ugyanis az OEP 350 milliárdos gyógyszerkasszájából naptári naponként egymilliárd forinthez juthatnak majd hozzá, ezért is fontos, hogy egy sikeres féléves tesztüzem után bevezessék az online elszámolást. Hankó azt is jó döntésnek tartja, hogy a beteget és a patikákat súlyos konfliktusoktól sikerült megóvni a vénykontroll értelmetlen szigorításának leállításával.

(Világ gazdaság, 2010. augusztus 2., hétfő, 1+2. oldal)

Idegenforgalom: javuló színvonal

Egyre több az olyan vendéglátó egység, ahol nem talál kifogásolnivalót a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság. Az idegenforgalmi főszezon első felében lefolytatott ellenőrzések eredményei szerint az országos „hibaarány” 20 százalék alá esett vissza. A megállapított jogsértések súlya csekélyebb, a halmozott jogsértések száma pedig elenyésző volt. A következő ellenőrzési helyszín a Forma-1 Magyar Nagydíj területe és a Hungaroring környéke. MTI-Eco

(Világ gazdaság, 2010. augusztus 2., hétfő, 3. oldal)

Ismét bajba került az Euronics-lánc?

Miközben az akciókat hirdető kiadványában augusztus első hetére időzítve még kedvezményes vásárlások lehetőségével hitegeti az embereket az Euronics, debreceni áruházuk bejáratán már hetek óta a Technikai okokból zárva tábla várja a vásárlókat. A helyi hírek szerint talán tönkrement a kereskedelmi lánc, áruházról, így hiába kérdezősködnek náluk a kifizetett, de még el nem szállított termékek vásárlói, illetve a garanciális javításon lévő készülékük iránt érdeklődő ügyfelek. Az Euronics debreceni áruházát működtető Bravotech Kft. marketingvezetője, Balogh Beáta az áruházbezárással kapcsolatosan a tulajdonosok felhatalmazásának hiányában nyilatkozni nem tudott, annyit azonban elmondott, hogy az üzlet nem zárt be véglegesen. Baranovszky György, a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége elnöke szerint a láncnak hibás teljesítés miatt meg kell téríteni a pórul járt polgárok többletköltségeit. Ugyanakkor nem sok jót ígér a hoppon maradt vásárlóknak, hogy az elmúlt fél évtizedben az Euronics többször is a Gazdasági Versenyhivatal látókörébe került, s összesen 70 milliónyi bírságot fizetett, többek között akciós termékek megtévesztő reklámozása miatt, illetve a hivatal összefonódást is megállapított az Euronics-érdekeltségek között. (augusztus 3. *Magyar Nemzet* 1+11.o., **Heves indulatok Debrecenben** *Népszava* 12.o.)

Nagyobb segítség jár járatkéséskor

Elmarasztalta a WizzAir-t a Monori Városi Bíróság, mert a légitársaság járatkésésekkor nem nyújtott megfelelő ellátást utasainak. Noha a késések és a járatotrlések esetén alkalmazandó kompenzációs és kártérítési, valamint segítségnyújtási szabályokról már 2005 óta egységes uniós szabályozás van érvényben, a tapasztalatok szerint annak betartása azért is problémás, mert a légitársaságok saját szájuk íze szerint - sokszor cinikusan - értelmezik azt. Jelentős késés esetén például a légitársaságoknak ételt és frissítőt kell az utasok rendelkezésére bocsátani, sok légitársaságnál azonban ilyenkor pénzt adnak az utasoknak, ám ezek az összegek még egy ásványvíz és egy szendvics megvételére sem elegendők. E tapasztalatok alapján döntött úgy a Pest Megyei Főügyészség, hogy él a fogyasztóvédelmi törvényben meghatározott jogosultságával és közérdekű keresetet indít a Wizz- Airrel szemben, mivel 2009-ben több mint 105 járat vonatkozásában közel tízezer utast érintettek a jelentős késések a Ferihegyi reptéren. Kázmér Natasa, a WizzAir kommunikációs igazgatója a döntés kapcsán elmondta: a késések valóban komoly kényelmetlenséget jelentenek, de a bíróság által említett tízezer utas a hazai ügyfeleknek mindössze egy százaléka, s a WizzAir járatainak alig három százaléka késik két óránál többet. Jogilag a fő probléma, hogy az uniós szabály tételesen nem mondja ki, hogy pontosan mit kell biztosítani az utasoknak, csak a főbb elveket állapítja meg. (*Népszabadság 11.o.*)

Magánnyugdíj: ismét vizsgál a PSZÁF

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) tavaly folyamatosan vizsgálta, hogy a magánnyugdíjpénztárak az egyes bevallási időszakokra vonatkozó bevallási-befizetési adatokat milyen mértékben és milyen ütemben dolgozták fel és írták jóvá a tagok egyéni számláján. Ezzel kapcsolatban 17 esetben, összesen 12,6 millió forint értékben bírságot is kiszabtak. A szankció részben annak volt a következménye, hogy az érintett magánnyugdíjpénztárak késedelmesen dolgozták föl az adóhivataltól megkapott tagdíjbevallási és befizetési adatokat. Kiderült ugyanis, hogy bár a kasszák korábban egyértelműen az APEH-et vádolták késéssel, valójában az adóhivataltól 2009. április 2-án, illetve azt követően havonta folyamatosan kapott adatokat június 30-áig egyáltalán nem könyvelték le a tagok egyéni számláira. (*Napi Gazdaság 7.o.* **Nyugdíjkasszákat bírságot a PSZÁF Magyar Nemzet 11.o. Idén nem kell a lakáshitel Napi.hu Stagnál a lakáshitelek piaca Tőzsdefórum Nyugdíj- és egészségkasszákat meszelt el a PSZÁF Hírszerző**)

Vizsgálódik a PSZÁF

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) bejelentette: 2010. július 30-ától fogyasztóvédelmi témavizsgálatot indított a pénzügyi piacok több mint 500 szereplőjénél. A vizsgálatba bevont bankoknál, banki fióktelepeknél, szövetkezeti hitelintézeteknél, pénzügyi vállalkozásoknál, biztosítótársaságoknál, befektetési vállalkozásoknál és alapkezelőknél azt ellenőrzik fokozottan, hogy az intézmények lakossági ügyfeleknek az általuk előre meghirdetett kondíciók és árak szerint nyújtják-e szolgáltatásaikat, s hogy az árak feltüntetése és felszámítása megfelel-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény előírásainak. Az ellenőrzés a 2010. június 30-a és december 31-e közötti időszakot öleli fel. A PSZÁF egyben elkészítette a devizahitelek segítségéről szóló javaslatát a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete. A szervezet szerint a lakossági devizahitelek esetében a bankoknak az átváltáskor a jegybank hivatalos devizaárfolyamát, vagy saját középárfolyamukat kellene alkalmazniuk. A jelenlegi gyakorlat ugyanis évi több tízezer forintos többletköltséget okoz az ügyfeleknek, s a pénzügyintézetek a hitelek folyósításánál és törlesztésénél alkalmazott vételi, illetve eladási árfolyamok révén olyan árfolyamnyereségre tesznek szert, amely mögött nincs tényleges költség és kockázat. (*Napi Gazdaság 8.o.* **Banki fogyasztóvédelem Világgazdaság 3.o. Segítő javaslatok Magyar Hírlap 8.o. A devizahitelek ötöde nem dolgozik Magyar Nemzet 11.o.**)

Ötszáz céget vizsgál a felügyelet *Népszabadság 10.o. Átfogó vizsgálat kezdődött a pénzüzeteknél Népszava 5.o.)*

Vigyázat, hozzák a lakatot!

Abrahám Attila, az ingatlanhasználással foglalkozó Vas megyei férfi levelet írt az ajkai önkormányzatnak, amelyben bérleti díjat kért az idén márciusban Ajkán tulajdonába került, 962 négyzetméteres, úgynevezett kivett földterület használatáért. Havi 480 ezer forintot kér, de 50 millió forintért megválni a telektől, vagy hasonló értékű csere ingatlant is elfogadna a várostól. „Ez még viccnek is rossz, hiszen az a terület ennek a töredékét sem éri. A környékbéli mezőgazdasági földekért manapság hektáronként 300-500 ezer forintot adnak, így a szóban forgó telekért legfeljebb 50 ezer forint járna” - mondja Horváth József, Ajka alpolgármestere. Ábrahám viszont több millió forintot fizetett az előző tulajdonosnak az ingatlanért. A polgármester a hatályos jogszabályokat hivatkozva elmondta: a vízközmű létesítmények kizárólag a magyar állam vagy a települési önkormányzatok tulajdonában lehetnek. Mivel a vízátemelőt 1993-ban 23 millió forintért az ajkai önkormányzat építtette meg, a földterület hiába van magánkézben, a rajta lévő létesítmény ma is a város tulajdona, amit használatra átadtunk a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.-nek. Azt Horváth József is elismeri, hogy az ingatlan tulajdonjogát már évekkkel ezelőtt rendezni kellett volna. *(Népszabadság 5.o.)*

Fogyasztóvédők ajánlják

A törvény érvényesítésében jó az együttműködés

Javaslat. Jogszabály-módosításokat szorgalmaznak a civil fogyasztóvédők. Kívánatosnak tartanak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmát rögzítő törvény hatásköri szabályainak a finomítását, és ezzel is összefüggésben új feladatot bíznanak a békéltető testületekre a fogyasztóvédelmi törvényben. Ezt Baranovszky György, a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetségének (FEOSZ) ügyvezető elnöke mondta a Világgazdaságnak. Utalt a szervezet legutóbbi, a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) által támogatott tanácskozására, amelyen a két éve hatályba lépett, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló törvény tapasztalatait vitatták meg. A konferencián a fogyasztóvédelemért felelős Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság (NFH), a GVH és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete is képviseltette magát. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a törvény érvényesítésében a hatóságok többnyire célravezetően együttműködnek, ám a civil fogyasztóvédők szerint ez a munka, illetve a törvényi hatásköri elosztás - elsősorban az NFH és a GVH között - további finomításra szorulna. Jelenleg például az adott ügy megyékre történő kiterjedtségétől is függ, hogy melyik hatóság jár el, ez a FEOSZ elnöke szerint nem feltétlenül megfelelő megoldás. A békéltető testületek képviselői rukkoltak elő azzal, hogy bár nincs bírságotlasi joguk, nem is lehet, nem is kívánják, ám készséggel segítenének kisebb, például csupán egy szűkebb közösségnek, mondjuk egy falunak ártó tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok visszaszorításában. Ehhez a fogyasztóvédelmi törvényt is módosítani kellene. Baranovszky György jó esélyt lát erre, hiszen az ősszel várhatóan a fogyasztóvédelmi törvény is a parlament napirendjére kerül. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot tiltó, két éve hatályba lépett szabályozás a versenyhatósági munkában nem okozott változást, hiszen fogyasztói ügyekben korábban is eredményesen léptek fel - húzta alá Balogh Virág, a GVH irodavezetője. Két év nem nagy idő, még csak „betanulási időszak” a hatóságok és a vállalatok számára. Hangsúlyozta: a három hatóság hatásköri problémák nélkül működik együtt a fogyasztók érdekében.

KK

(Világgazdaság, 2010. augusztus 4., szerda, 3. oldal)

Egyelőre kevés kkv vált

Aggódhat az az áram- és gázszolgáltató, amelyet az ügyfele négyesre osztályoz

Szolgáltatóváltás. Az energiabeszerezést még esetlegesen oldják meg a kis- és közép vállalkozások, a BellResearch felmérése szerint nem ritka, hogy a döntést nem a legilletékesebb munkatárs hozza meg ebben a kérdésben. A szolgáltatóváltást mintegy 80-90 százalékban határozza meg az ár, de szerepe van benne a fogyasztói elégedettségnek is. Ha a szolgáltató csak négyes osztályzatot kap a teljesítményére, számíthat rá, hogy az ügyfele akár csekély árkedvezményért cserébe is háttal fordít neki. Úgy látszik, egy-két éven belül megnőhet a hazai vállalatok és intézmények közös áram- és gázvásárlását segítő beszerzési társulások száma, ugyanis ezeken keresztül a fogyasztók kedvezőbb feltételeket érhetnek el. A felmérés szerint ma a vevők mintegy öt százaléka áll kapcsolatban valamilyen beszerzési társulással, tőlünk nyugatra azonban ez az arány sokkal nagyobb.

Egykét éven belül jelentősen megnőhet a hazai vállalatok és intézmények közös áram- és gázvásárlását segítő beszerzési társulások száma - sugallja az a felmérés, amelyet a BellResearch tanácsadó cég végzett a jórészt kis- és közép vállalati kategóriába sorolható hazai áram- és gázvásárlók körében. „A beszerzési társulásokon keresztül a fogyasztók kedvezőbb feltételeket érhetnek el. A kapott árkedvezmény annál vonzóbb, minél nagyobb a felhasználásuk, s minél jobban képesek előre jelezni a fogyasztásuk ütemezését” - magyarázta lapunknak Virágh Miklós, a cég kutatási igazgatóhelyettese. A 44 ezer vállalati és intézményi felhasználó körében végzett felmérés alapján a vevők mintegy öt százaléka áll már ma is kapcsolatban valamilyen beszerzési társulással, tőlünk nyugatra azonban az arány sokkal nagyobb. A beszerzés ésszerűsítésére - például szakértők, tanácsadók vagy közvetítők mielőbbi alkalmazására - sarkallhatja az érintetteket a tanulmány egy másik kedvezőtlen tapasztalata is. Mint kiderült, a megkérdezett felhasználók nagy része még az áram- és gázvásárlás egy csomagban történő kezeléséig sem jutott el, ha pedig szolgáltatóváltásra vagy új energiaszerződés kötésére kerül sor, minden ötödik cégnél a gazdasági vagy az adminisztratív ügyekkel foglalkozó alkalmazott, kis túlzással a titkárnő dönt. Nem jobb a helyzet annál a 37 százaléknál sem, ahol az első számú vezető határoz a kérdésben, mert többnyire ő is híján van a döntéshez szükséges ismereteknek. Igaz, a szolgáltatóknak sem érdeke, hogy az ügyfelek könnyen össze tudják hasonlítani a piacon lévő ajánlatokat. Mindazonáltal a szállítót váltott kkv-k kétharmad részben elégedettek a döntésükkel. Igaz ez a rendszerben működő, de tulajdonosváltási perekbe bonyolódott EMFESZ Kft. ügyfeleire is. „A cég azt kommunikálja, hogy stabilan működik, s ezt az ügyfelei el is fogadták” - válaszolt a szakember. Magát a szolgáltatóváltást mintegy 80-90 százalékban határozza meg az ár, de szerepe van benne a fogyasztói elégedettségnek is. „Ha a szolgáltató csak négyes osztályzatot kap a teljesítményére, számíthat rá, hogy az ügyfele akár csekély árkedvezményért cserébe is háttal fordít neki” - mutatott rá Virágh Miklós. Ezzel együtt a magyar piac még nagyon lusta. A megkérdezettek fele válaszolta azt, hogy saját maga egyáltalán nem keresett a piacon új áram- vagy gázszállítót, illetve, hogy a céget sem kereste meg egyetlen kereskedő sem. A kereskedők részéről persze csak látszólagos a passzivitás. Valójában nagy erővel keresik az új ügyfeleket, csak éppen mazzoláznak: elsősorban a nagyobb fogyasztású, a jól fizető és a stabil vevőket igyekeznek felkutatni.

BHL

Elégedettek a szolgáltatót váltó lakossági fogyasztók

A lakossági gázpiac liberalizációja sajátos helyzetet hozott: a nagyipari gázpiac egyik jelentős szereplője gas.hu márkanéven indított - az ország teljes területén elérhető - lakossági gázkereskedelmet. Az akkor közüzemi (ma egyetemes) szolgáltatók nem mentek át egymás területére, ennek megfelelően a liberalizált piac ismerete 2008-ban és 2009 első felében gyakorlatilag abban a kérdésben merült ki, hogy valaki ismeri vagy nem ismeri a gas.hut” - mutatott rá kérdéseinkre Gallyas Igor kommunikációs szakértő. 2009 közepén vált érezhetővé jelentősebb és egyben összetettebb lakossági érdeklődés. A szolgáltatóváltás két alapmotivációja jelenleg az

alacsonyabb ár és a korábbi szolgáltatóval kapcsolatos elégedetlenség. Az egyetemes szolgáltatók egyelőre nem mentek bele az árversenybe, saját szolgáltatásuk kibővítésével vagy kiegészítő szolgáltatások nyújtásával igyekeznek megtartani fogyasztóikat. A szolgáltatót váltók több mint 90 százaléka elégedett a megtakarítás mértékével és a váltás körülményeivel. A tapasztalatok szerint 8 százalék az a kedvezmény, amely miatt már váltanak a lakossági felhasználók.

(Világgazdaság, 2010. augusztus 4., szerda, 1+6. oldal)

Versenyjogi útmutatók - A versenyfelügyeleti eljárásban nem éppen célravezető védekezés, hogy az akciós termékét hiába kereső fogyasztót megfelelően tájékoztatták arról, a kedvezmény csak a „készlet erejéig” érvényes. Azzal is hiába érvel a cég, hogy az ügyfél a szerződés megkötésekor minden információt megkap, ami a reklámban nem szerepel. Egyebek között erre hívják fel a figyelmet a Gazdasági Versenyhivatal nemrégén közzétett, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatos ügyekben hozott, más esetekben a jövőre nézve is irányadó elvi állásfoglalásai. Ezek mankót adhatnak a vállalkozásoknak, hogyan kerülhetik el a versenyjogi konfliktusokat, hiszen gyakori, hogy a jogszabály egyértelműnek tűnik, alkalmazása mégis gondot okoz - nyilatkozta a Világgazdaságnak Zavodnyik József, a versenytanács tagja. Mint mondta, a tisztességtelen kereskedelmi magatartás tilalmát rögzítő, két éve hatályos törvény alapján kialakuló versenytanácsi gyakorlat többnyire összhangban van a korábbival, így a jogsértő cégeket nagy trauma nem érheti. A versenytanács az idén több ügyben is - köztük a Johnson & Johnson ellen indított, majd megszüntetett eljárásában, valamint a hárommillió forintra bírságolt Invest Holding System jogsértése esetén - nyomatékkal kimondta: a fogyasztói döntés meghozatala folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Ez a folyamat a fogyasztók figyelmének felkeltését is magában foglalja. Nemcsak az olyan magatartás jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó döntését, hanem mindaz, amely érdemben kihatással van a folyamatra, ideértve a figyelem felkeltését is. A versenyhatóság egyáltalán nem kívánja, hogy a reklámokba „minden beleférjen”, mondjuk az óriásplakátokon feltüntessék az általános szerződési feltételeket, alapvető követelmény azonban, hogy a hirdetés ne adjon valótlan képet az árurol - hangsúlyozta Zavodnyik József. A versenytanács - és a bíróság - megköveteli a gyógyhatás minden kétséget kizáró igazolását a gyógyhatásúnak hirdetett szereknél - egészen pontosan azt, hogy a bizonyító iratok már a tájékoztatás közreadásakor a cég birtokában legyenek -, szomorú tapasztalat, hogy ennek eddig az eljárás alá vont vállalkozások szinte egyike sem tudott eleget tenni. Gyakori kérdés: milyen mélységű ismeret, tájékozódás várható el a fogyasztótól, hogy megalapozott döntést hozzon? E körben is jóideje kikristályosodott a versenytanácsi és a bírósági gyakorlat. Lényege: az ésszerűen, körültekintéssel eljáró vásárlótól, ügyféltől nem várható el, hogy tüzetesen ellenőrizze a reklámokban szereplő információk helytállóságát. Erre mutatott rá az egyik - a díjmentes kártyavásárlási lehetőséget ígérő, ám utóbbi tételdíjat felszámoló - OTP-s ügyben a versenytanács. (augusztus 5. *Világgazdaság* 1+3.o.)

Trükkös last minute utak - Sokan keresik az olcsóbb - vagy annak tűnő - last minute utakat, és úgy látszik, hogy a vállalkozói oldal igyekszik meglovagolni ezt a trendet. A leggyakoribb eset, hogy olyan utakra kínálnak helyeket rendkívül kedvező áron, amelyek már rég beteltek. A Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesületének (FOME) tanácsadó irodáit az elmúlt hetekben sokan keresték fel abból a célból, hogy panaszt tegyenek különböző utazási irodák kereskedelmi gyakorlatára. Az egyik panaszos elmondta, hogy az interneten kinézett út iránt telefonon érdeklődött, adatai megadása után pedig ígéretet kapott, hogy visszahívják. A visszahívás meg is történt néhány órával később, és arról tájékoztatták, hogy a kiválasztott szálláshelyen már nincs több hely, de egy hasonló, drágább útra még jelentkezhet, a döntést viszont gyorsan kellene meghozni. Ezt követően az út még egy hétig fenn volt az interneten, és ismerőse érdeklődésére másnap ugyanúgy nem tudtak válaszolni, visszahívás után pedig neki is a kicsit drágábbat tudták

ajánlani. A FOME álláspontja szerint nem beszélhetünk last minute ajánlatról, ha az indulás előtt hetekkel vagy hónapokkal korábban ezzel a jelzővel próbálják eladni az utat. Baranovszky György, a FOME ügyvezető elnöke szerint nehéz megmondani, hogy az ehhez hasonló esetek mögött ténylegesen megtévesztő célú üzletpolitika vagy csupán elégtelen információáramlás áll. *(Népszava 11.o.)*